ع ، شیرزوی لیکوال ۲۰۰۹/۱۲/۱۲م

په افغانستان کې مطبوعاتی او فرهنګې بهیر ته لنډه کتنه

لومړې برخه :

مطبوعات چې تر اوسه په نړیواله کچه د دیموکراسی د ارزښتونو په منځ کې د یوه ځواک په توګه وړاندیون کړی څرګندیږي. چی یوه ځوانه ، تازه ، ټولنیزه ، پیاړوئ او ډیره اغیزه ناکه پدیده ده. همدغه مطبوعاتي خپروني د ملتونو د ارزښتونو د درنې دندي تر څنګ د ښوني او روزني او د ټولنو د پوهوي او وړاند یون ستره وسیله ده .

زمونږ په ګران هیواد افغانستان ګې د خپرونو پیل د امیر شیرعلیخان د واکمنې د دویمې دورې (۱۸۶۸ ، ۱۸۷۹ ، م ۱۲۸۷ ، ۱۸۷۰) ، هجری شمسی کال کې د مطبوعاتو تر راوړلو ورسته وشوه ، چې تر دې ورسته کتابونه ، پوستې ټکټونه ، کلیزونه ، وثا یقا او جراید خپاره شول چې لومړې جریده په هیواد کې (شمس النهار) کابل و چې په لنډ ډول یې په پیژندګلوي نیسو .

شمس النهار :

زمونږ په هیواد افغانستان کې لومړې ځل په ۱۲۹۰ ه ش کال کې چې امیرشیرعلي خان دوهم ځل واکمني ته ورسید شمس النهار جریده چاپ او خپره شوه ددې جریدې قطعه او کچه (۸x ۱۲)

انچه مضمامین او مطالب یې په یوه ستون کې برابر خپریدل د جرېدې په بل مخ کې د شمس النهار ، څلور بیتونه ، شمیر ، ګڼه ، په هجرې قمرې سنه د خپریدو نیټه او دوه زمریان لیدل چې د هرې یوه په لاس کې د جریدې نوم او په دوه نورو لاسونو کې یې توری نیولي وي او د زمریانو پښې د ښامارانو پر لکیو ایښې او خولی یې خلاصې نیولې دي . ددې خپروني د خپریدو بر مهال په هیواد کې بله خپرونه نه و نو ځکه د لومړې توب مقام لري . دا جریده به کله په اونې کې او کله به هم په پځلس ورځو کې یو وار خپریدله په همدې توګه (۱۲۵۲ څخه د ۱۲۵۵ پورې ۴۰ ګڼې چاپ او خپرې شوی دي .

د کابل یو تن استوګن چې میرزا عبدالعلي خان نومیده ددې جریدې مسول مدیر پاتې شوې دي دې جریدې ځانګړې خبریالان په کور دننه درلودل ، د کورنیو او بهرنیو خپرو نو لپاره یې صفحې ځانګړی وې همدا راز بهرني خبرونه او مطالب یې هم د یو شمیر اخبارو څخه لکه (راچپوتانه اخبار ، اخبار عالم لاهور ، اخبار انجمن پنجاب ، کوه نور اخبار ، طلسم حیرت ، لوح محفوظ او نورو څخه یې چې هغه انګریزې ، عربي ، اوردو او ترکي ژبو وو اخیستل) د بهرني مطالبو په اړه د مثال په توګه ویلي شو چې په لسمه ګڼه کې یې د لندن ، امریکا ، چین ، روس او روم په اړه خپرونه او مطالب درلودل .

په ډیره مینه

ادامه لري

ما خذ : ارشاد اورنګزیب ، افغانستان پیژندنه کابل افغانستان کال ۱۳۸۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ